KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) Vereniging voor veldbiologie
Afdeling Oost-Achterhoek
Opgericht 29 april 1918

Secretariaat:
Forsythialaan 68
7101 XN Winterswijk
Tel. 06-10272203

Internet: oost-achterhoek.knnv.nl
E-mail: secretaris@ivn-oostachterhoek.nl
IBAN: NL84RABO012.14.65.241
BIC RABONL2U
www.facebook.com/knnvoostachterhoek
Twitter: @knnv_oa

Gagea 165

(JULI, AUGUSTUS, SEPTEMBER, OKTOBER 2022)

ERELID

Ed Grotenhuis

BESTUUR

Voorzitter

Ed Grotenhuis	De Eelinkes 28 E-mail: edgrotenhuis@planet.nl	7101 PX Winterswijk Telefoon: 0543-520714

Secretaris

Henk Wiggers	De Savornin Lohmanstraat 12 E-mail: secretaris@ivn-oostachterhoek.nl	7103 GW Winterswijk Telefoon: 06-20120995

Penningmeester, ledenadministrateur en webmaster

Ron Krabben	Kardinaal de Jongstraat 37 E-mail: penningmeester@oost-achterhoek.knnv.nl	7131 XS Lichtenvoorde Telefoon: 0544-372612

Natuurhistorisch secretaris

Thea Croese	Kamperweg 7 E-mail: thea.croese@kpnmail.nl	7137 PA Lievelde Telefoon: 06-14063024

Algemeen bestuurslid

Casper van Dijk	Goossensweg 2 E-mail: caspervandijk71@gmail.com	7104 AX Meddo Telefoon: 06-27276613

WERKGROEPEN

Coördinator Werkgroep Natuurbeheer

Hermien Toebes	Vardinkhof 14	7107 BG Winterswijk-Kotten
	E-mail: h.toebes@solcon.nl	Telefoon: 0543-538256

Coördinator Werkgroep Mossen

Louis-Jan van den Berg	Van Basten Batenburgstraat 4	7131 CC Lichtenvoorde
	E-mail: ljvdberg@upcmail.nl	Telefoon: 0544-372594
		Mobiel: 06-11140923

Coördinator Paddenstoelenwerkgroep

Ed Grotenhuis	De Eelinkes 28	7101 PX Winterswijk
	E-mail: edgrotenhuis@planet.nl	Telefoon: 0543-520714

Coördinator Insectenwerkgroep

Jan Stronks	Raetmansweg 16	7106 CD Winterswijk-Ratum
	E-mail: janstronx@gmail.com	Telefoon: 0543-530483

Coördinator plantenwerkgroep

Louis-Jan van den Berg	Van Basten Batenburgstraat 4	7131 CC Lichtenvoorde
	E-mail: ljvdberg@upcmail.nl	Telefoon: 0544-372594
		Mobiel: 06-11140923

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	4
Vogelexcursie 16 april 2022 Meddoseveen	5
24-04-2022 PWG-excursie Voorjaarsflora Bosjes Ahaus	8
PWG-excursie zo 8 mei Steengroeve omgeving	11
Insecten kijken op de Horstermaten op 1 mei	12
KNNV Natuurwerkgroep Natuurbeheer 2022-23	16
Paddenstoelenwerkgroep 2022	18
Activiteitenprogramma KNNV juli, augustus, september, oktober 2022	20
Buitengebeuren Winterswijk en omstreken	26

Redactioneel

Gagea is een uitgave van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek en verschijnt vier maal per jaar. De doelstelling van het verenigingsblad is het informeren van de leden en donateurs in de breedste zin van het woord om de betrokkenheid te vergroten. De redactie behoudt zich het recht voor te lange stukken in te korten. Anoniem ingezonden stukken worden niet geplaatst.

.

Gagea 166 verschijnt ± 20 september. Inleveren copij Gagea 166: Vóór 1 september bij Ed Grotenhuis.

Opzeggingen lidmaatschap en donateurs

Schriftelijk bij de ledenadministratie van de KNNV afdeling Oost-Achterhoek. Er geldt een opzegtermijn van twee maanden.

Om extra kosten te voorkomen, streven wij ernaar de contributies met behulp van een machtiging geautomatiseerd te laten betalen.

CONTRIBUTIE (per 01-01-2022)

Leden	€ 31,00 per jaar	Huisgenootleden	€ 10,00 per jaar
Donateurs	€ 26,00 per jaar (minimum)	Jeugdleden	€ 15,00 per jaar

Beste natuurvrienden,

Nu ik dit schrijf, draait de samenleving haast weer als normaal. Ook onze activiteiten draaien als normaal. We hopen dat het zo blijft, maar het blijft oppassen. Vorig jaar stegen de besmettingen in september weer en wie weet wat voor nieuwe variant er op kan duiken.
Mocht dit weer het geval zijn, dan houden wij ons aan de dan afgekondigde maatregelen. Met name de thema-avonden met het IVN kunnen als eerste weer worden afgelast. Maar de werkgroepen konden vorig jaar nog lang doorgaan en ook dit jaar gaan de paddenstoelenwerkgroep en de werkgroep Natuurbeheer weer van start. Het overzicht van hun activiteiten vindt u verderop in dit nummer.
Afgelopen jaar waren er bij de plantenwerkgroep 2 stagiaires. Daar hebben we leuke verslagen van binnengekregen die u ook in dit nummer vindt. We hebben ook een prachtige PDF fotoreportage van Ellen van den Adel ontvangen van de excursie van de plantenwerkgroep op 24 april naar de voorjaarsflora bij Ahaus (D) onder leiding van Fred Bos. Als Ron terug is van vakantie, zal hij die op onze website zetten. De moeite waard om even te bekijken!

Gisteren kreeg ik een droevig bericht: ons lid Bernhard Harfsterkamp is helaas veel te vroeg overleden. Hij was een man met een brede belangstelling, maar met name in de natuurwereld een van de meest markante personen in Winterswijk, mede doordat hij jarenlang in de gemeenteraad heeft gezeten.
Het overlijden van Bernhard is een groot verlies voor de Winterswijkse gemeenschap waar hij zich zijn hele leven voor heeft ingezet. Wij herinneren ons Bernhard als en gedreven man met een eigen kenmerkende humor. Hij had niet alleen een groot hart voor de natuur, maar ook een grote kennis van met name de flora en het landschap. Hij is jarenlang bestuurslid geweest, heeft met Lars Elburg de KNNV werkgroep Natuur- en Mileu educatie opgezet die later zelfstandig is geworden als het Centrum voor Natuur- en Milieueducatie De Huusker.
Daarbij heeft hij ook veel excursies voor ons geleid en was een leidend figuur in het Platform Natuur & Landschap Winterswijk. Hij zal als een bijzonder mens in onze herinnering blijven voortleven. We wensen zijn nabestaanden veel sterkte toe in deze moeilijke tijd.

Good goan! Ik hoop weer velen van u op een van onze activiteiten te mogen ontmoeten! Namens het bestuur,

Ed Grotenhuis (voorzitter)

Vogelexcursie 16 april 2022 Meddoseveen

Mooi, zo’n vogelexcursie in april. Een ideale gelegenheid om je kennis van de vogelgeluiden weer op te halen. In april zijn nog veel trekvogels niet terug, zodat de afzonderlijke geluiden van de vogels die zingen makkelijker te onderscheiden zijn dan in mei als alles massaal door elkaar heen zingt.
Een dan hebben we natuurlijk aan Jan een zéér ervaren gids die niet alleen enorm veel geluiden kent, maar ook veel achtergrondinformatie weet. Zanglijster, zwartkop, groenling, geelgors, rietgors, vink, boomklever, heggemus, goudvink , roodborst, koolmees waren goed te onderscheiden.

Het begon koud deze morgen met ca 3° en het was wat nevelig, maar dat geeft een aparte sfeer in het veen. vooral als de zon daar voorzichtig doorheen begint te komen. En dan daarbij de vogels. Vooral de fitis hoorden we veel; daar zitten wel een paar honderd paar van in het veen, maar vooral aan de rand waar meer begroeiing is. Maar ook de blauwborst was present en zagen we hem met zijn witte ster op de borst mooi in een topje van een struik zitten.

De tjiftjaf is er ook heel gewoon, maar bijzonder vond ik vooral een overvliegende roepende grutto. Die wordt steeds zeldzamer, zelfs in het Ellewiekerveld dat toch

al jaren een bastion is waar je de laatste grutto's van de Oost-Achterhoek kunt vinden. Zou er dan in het Vragenderveld nog ergens een paartje zitten?
Een andere leuke waarneming was een overvliegende kraanvogel. Ze zijn er weer in het veen. Betekent dat we er maar één zagen dat de andere helft van het paartje dus op het nest zit? Leuk!
Laten we hopen op een goed broedseizoen met genoeg regen om het water hoog en de vossen weg te houden.

Leuk was het om te zien hoe soorten die net aangekomen waren zich meteen flink lieten horen en zien om hun territorium af te bakenen. De grasmus, die Jan dit jaar voor het eerst hoorde, deed bijzonder zijn best en de boompieper deed er extra nog een mooi baltsvluchtje bij.
Leuk was ook het dodaarsje op een veenplas, de roepende zwarte specht in het veenbos en het geluid van de kleine bonte specht langs de zandweg. Ook de roodborsttapuit liet zich mooi in het topje van een boompje zien. En een ree liet zijn/haar blaffende geluid in het bos horen. De vuurgoudhaan en de appelvink heb ik gemist, maar dat zal wel aan mijn oren liggen.

O ja: Weet u wat de letters VRIGA betekenen op de betonnen paaltjes langs het fietspad? Op heel veel plaatsen zijn deze paaltjes verdwenen, maar hier stonden ze nog. Het betekent: Vereniging Rijwielpaden In de Gelderse Achterhoek. Dit

was een naoorlogs initiatief om de Achterhoek toegankelijk te maken voor de toeristen die toen nog tevreden waren met mooie fietstocht door onze omgeving. Het toerisme stond in die tijd nog in de kinderschoenen. Ergens eind jaren zestig moet dit gestopt zijn, maar van veel paaltjes wordt nog steeds de kop gewit. Willem Peletier heeft ooit eens een leuk artikel geschreven over de paaltjes in Winterswijk.

Wat heb je er aan om dit te weten? Nou niks. Maar het hoort wel bij de kleine dingen die het leven leuk en gelukkig maken en deze mooie excursie compleet. Bedankt Jan voor je geweldige leiding! Het zij je vergeven dat je vorig jaar op een excursie het geluid van de Balkanvliegenvanger niet meteen herkende.

Ed Grotenhuis

CopyService
winterswijk.nl
Weurden 54 - 7101 NL - Winterswijk
tel: 0543-533187 - info@copyservicewinterswijk.nl
- A4/A3 prints in kleur en zwart/wit
- (bouw)tekeningen in kleur en zwart/wit
- grootformaat posters/foto's in full colour
- grootformaat scannen
- briefpapier, visitekaartjes, enveloppen
- bedrukt textiel, bedrijfskleding

24-04-2022 PWG-excursie Voorjaarsflora Bosjes Ahaus

In het eerste bosje liepen we van drogere grond, naar nat en uiteindelijk langs de beek. 58 Soorten vonden we in het eerste bosje.

Bosveldkers, hop, boserepprijs (Veronica montana L.), groot heksenkruid (Circaea lutetiana L.), geel nagelkruid (Geum montanum L.), ruige veldbies (geen knopen in de stengel en wel haartjes), grote muur (in bloei), klaverzuring (heeft veel oxaalzuur), dalkruid, robertskruid (ruikt naar geranium), vogelkers(bospest, ruikt naar amandel als je de steel beschadigt), brede stekelvaren, smalle stekelvaren, gele dovenetel (de echte, met alleen een groen blad).

Het bos werd meer een eiken-haagbeuk bos. We vonden er: bosgierstgras, muskuskruid, bosanemoon, gelderse roos, de haagbeuk, wilde zwarte bes, kardinaalsmuts, bosandoorn (Stachys sylvatica, stinkt als je de blaadjes wrijft, familie van de dovenetel), veelbloemige salomonszegel, boszegge (Carex sylvatica, steel heeft een driehoekvorm) IJle zegge (Carex remota), ruwe smele, moerasspirea, gele lis, bloedzuring, reuze zwenkgras, elzen zegge, adelaarsvaren, slanke sleutelbloem

In de beek vonden we nog een larve van een haft. Het bos werd steeds vochtiger en we vonden er:verspreidbladig goudveil, dubbelloofvaren, groot springzaad (geel bloeiend) speenkruid, drienerfmuur, boskortsteel, paarbladig goudveil, bebladerd levermos (zeldzaam in ons land) tweestijlige meidoorn, bittere

veldkers(zeldzaam), kruipende boterbloem, gulden boterbloem (het grondblad lijkt op het gulden vlies), klimopereprijs en pinksterbloem.

In het tweede bosje was de grond hard en erg kalkrijk. Ook wel vochtig. Bij een omgewaaide boom waren de wortels wit van de kalk. We vonden er 17 soorten. Aronskelk(gevlekte), daslook, lievevrouwebedstro, donkersporig bosviooltje, Platanthera mullerie (nachtorchis, zeer zeldzaam), eenbes (zeldzaam, bes is zeer giftig, Paris quadrifolia), grote keverorchis, vogelmelk, grote klis, spaanse aak (veldesdoorn), heelkruid, fladderiep (een oud exemplaar met een scheve bladrand), knothaagbeuk, hondsroos, heggenwikke, eenbloemig parelgras (vrij zeldzaam, muurhavikskruid (ook zeldzaam in Nederland)

In het 3e bosje waren bomen gekapt en lagen er overal takken. We hebben er even doorheen gelopen en zijn toen gestopt met determineren. We hebben ongeveer 75 soorten bekeken (ik zal vast nog wel een paar zijn vergeten!!, en twee hele mooie stukjes natuur gezien.

Met dank aan Fred, Rody en Thea.

Suzan van Nieuwkoop

BOOMVERZORGING GELDERLAND
MET GEVOEL VOOR UW BOOM

Boomverzorging Gelderland
Constantijn Schreiber

Vredenseweg 108
7101 LS Winterswijk

06 - 81182121
info@boomverzorging-gelderland.nl
www.boomverzorging-gelderland.nl

Boomverzorging
Gelderland

- boomverzorging
- hout versnipperen
- stobben frezen
- boomveiligheidscontrôle

PWG-excursie zo 8 mei Steengroeve omgeving

olv Rody, Fred Bos en Thea , 6 stagiaires van de Gidsencursus van het IVN; in totaal 13 deelnemers.
Foto’s van Robert Schadd

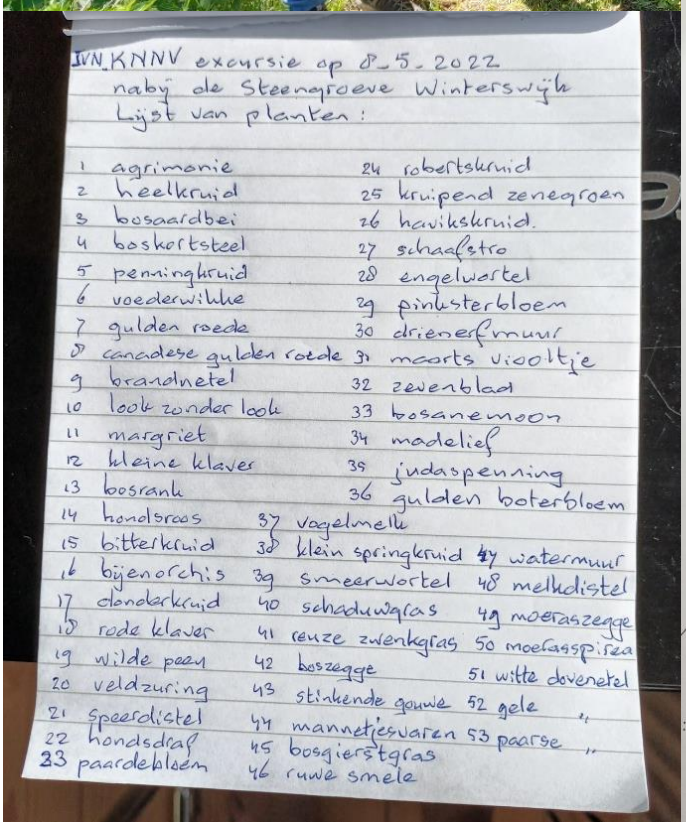

IVN KNNV excursie op 8-5-2022
nabij de Steengroeve Winterswijk
Lijst van planten:

1 agrimonie
2 heelkruid
3 bosaardbei
4 boskortsteel
5 penninghruid
6 voederwikke
7 gulden roede
8 canadese gulden roede
9 brandnetel
10 look zonder look
11 margriet
12 kleine klaver
13 bosrank
14 hondsroos
15 bitterkruid
16 bijenorchis
17 donderkruid
18 rode klaver
19 wilde peen
20 veldzuring
21 speerdistel
22 hondsdraf
23 paardebloem
24 robertskruid
25 kruipend zenegroen
26 haviikskruid
27 schaafstro
28 engelwortel
29 pinksterbloem
30 drienerfmuur
31 maarts viooltje
32 zevenblad
33 bosanemoon
34 madelief
35 judaspenning
36 gulden boterbloem
37 vogelmelk
38 klein springkruid
39 smeerwortel
40 schaduwgras
41 reuze zwenkgras
42 boszegge
43 stinkende gouwe
44 mannetjesvaren
45 bosgierstgras
46 ruwe smele
47 watermuur
48 melkdistel
49 moeraszegge
50 moerasspirea
51 witte dovenetel
52 gele "
53 paarse "

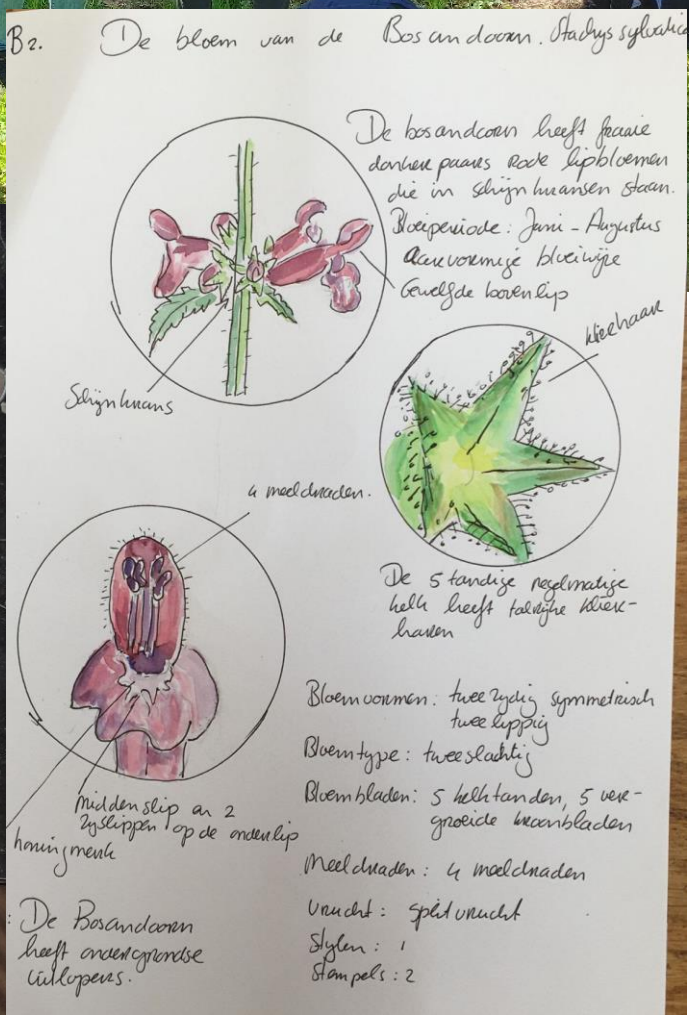

Insecten kijken op de Horstermaten op 1 mei

Onder leiding van Rob Lanjouw verkenden we dit keer het gebied De Horstermaten van de Van der Lugtstichting. Het ligt even ten oosten van Winterswijk in het Vossenveld. Het is een gebied dat een aantal jaren geleden is afgeplagd waar zich op het vochtige voedselarme zand een nieuwe vegetatie ontwikkelt. We zagen o.a. veel pinksterbloemen (met de bijbehorende oranjetipjes), kruipend zenegroen en pilzegge. De watermunt bij de poelen rook bedwelmend. Maar vooral ook veel mossen, waarbij het ruig haarmos ons met zijn grote plakkaten opviel. Hebben die grote tapijten mossen ook met de stikstofdepositie te maken? Dacht van wel. In de poelen komt ook de kamsalamander voor. We vonden een vrij gaaf dood exemplaar.

Het was bewolkt en ca 15°. Geen ideaal insectenweer en zeker niet voor libellen waar Rob in is gespecialiseerd. Pas toen de zon schuchter een poging deed, lieten zij zich zien en met name de bruine winterjuffer die altijd vroeg in het voorjaar is.

Vogels waren er genoeg. Hoewel een aantal soorten nog niet terug waren uit het zuiden, zongen zwartkop, tuinfluiter, tjiftjaf, fitis, roodborst, heggemus, winterkoning en grasmus volop. Ik had gehoopt op een nachtegaal, want struiken, bramen en brandnetels + nachtegaal werd mij 50 jaar geleden verteld en ze zaten daar toen volop langs het Maas-Waalkanaal bij Hatert. Ik had ze de week ervoor al in de duinen gehoord, maar helaas hier dus niet. Hetzelfde geldt voor de wielewaal waar ik altijd op hoop als ik een mooi populierenbosje zie. En ook de gierzwaluwen ontbraken, maar die kunnen even naar wat mooier weer in het zuiden zijn gevlogen.
Insecten die we op naam konden brengen, waren o.a. het elfenhaantje, de schorpioenvlieg, de boomhommel, de irisbladwesp en een aantal schaatsenrijdertjes op een plasje. Toen de zon nog weer eens even met een glimp doorkwam, zagen we het lantaarntje en de variabele waterjuffer.

Maar wat mij vooral opviel vanmiddag was de rust, de absolute rust. Geen auto's, geen tractoren, geen vliegtuigjes, geen schreeuwende mensen, alleen wat rustig passerende fietsers. Het is die rust zoals je die in het voorjaar in de natuur voorstelt; de mooie stilte met alleen al die zingende vogels, het miauwen van een buizerd, het roepen van een fazant en het geroffel van de grote bonte specht. In één woord prachtig. Het is een gebied waar de Van der Lugtstichting trots op kan zijn. Rob, de insecten kwamen vandaag niet zo uit de verf, maar de excursie was zeer geslaagd!

Ed Grotenhuis

RGO makelaars
voel je thuis

Kijk voor ons
nieuwste aanbod op
www.rgomakelaars.nl

NVM
Wilhelminastraat 7 Winterswijk
tel. 0543 - 53 18 80
www.rgomakelaars.nl
funda

lageschaar

vaste planten

Fleurige plantconcepten:
onderhoudsarm, natuurlijk en kleurrijk

Fleur dansante® PRAIRIE GARDEN® fleur Robuste®

Je maakt het natuurlijk met Lageschaar

KNNV Natuurwerkgroep Natuurbeheer 2022-23

Dag allemaal,

Het is juni. Het lijkt nog ver weg maar we zijn al weer bezig met de planning voor de natuurwerkdagen. We hebben de volgende data al vast opgeschreven. Zodat jullie ze vast in de agenda kunnen zetten. Uiteraard onder voorbehoud. Je weet nooit of Corona de kop weer kan opsteken. Zoals nu de planning is:

3 september:	De steenoven Woold en evt. de brandkolk aan de Droppersweg
17 september:	De Haarman aan de grens in Ratum
1 oktober:	Steengroeve, Ratum
15 oktober:	Besselinkschans Lievelde
29 oktober:	Kotmans Miste
12 november	Gelders Landschap
26 november	Gelders Landschap
25 februari	Aardewerk de Stegge Kotten
11 maart	Natuurterrein Jan Naaldenberg aan de Scheurvorenweg in Meddo.

Maar bezoek de terreintjes ook eens in de zomermaanden. En laat ons weten wat je gezien hebt. Misschien zie je orchideeën op de Besselinkschans, of prachtige libellen op de Haarman of bij de Droppersweg. Of zonnedauw op een van de terreintjes van Gelders Landschap. De oude steengroeve is helemaal

publiekstrekker geworden door de Oehoe. Weet je dat we om die reden al op 1 oktober daar naar toe gaan, want rond eind oktober begint de baltstijd voor uilen.

LET OP!! Vertrek 09.00 uur vanaf **het parkeerterrein van de Storm** aan de Haitsma Mulierweg of je kunt zelf rechtstreeks gaan. S.v.p. een paar dagen van te voren bij mij aanmelden i.v.m. de soep e.d.
Meenemen: Laarzen of hoge werkschoenen, warme kleding en evt. regenkleding, werkhandschoenen en een lunchpakket. Voor koffie en soep wordt gezorgd.
NB: Volg de aanwijzingen van de excursieleiding op en maak goed gebruik van het gereedschap.

Hoe het in september met de coronacrisis is en of er beperkingen zijn, moeten we maar even afwachten. Neem evt. een eigen stoeltje mee voor de pauze. Bij twijfel: Bel of mail even (zie onderaan).

Afgelopen jaren hebben we ook samengewerkt met de Van der Lugtstichting. Omdat zij vaak door de week werken lijkt me het beste dat ik hun data in Winterswijk per mail aan jullie doorgeef. Zodat ieder vrij is om er heen te gaan..

Samen werken in de natuur. Dat geeft voldoening. Wil je op de hoogte gehouden worden; laat het me even weten: Hermien Toebes-Lammers, Vardinkhof 14, 7107 BG Winterswijk-Kotten. Tel. 06-3070-9561. Liefst per Email: h.toebes@solcon.nl.

Groet Hermien

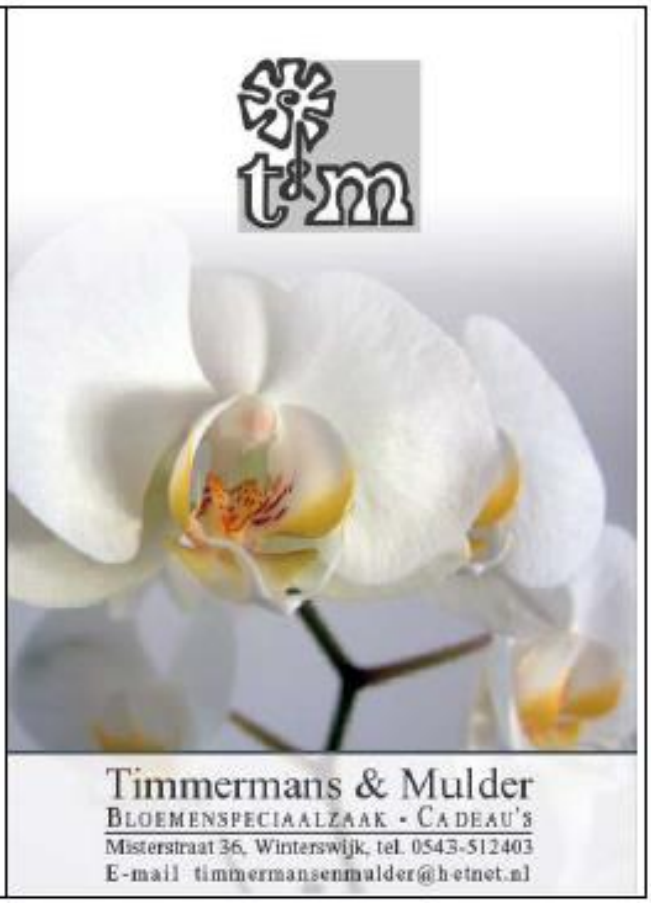

Paddenstoelenwerkgroep 2022

Ook dit najaar is de paddenstoelenwerkgroep actief. Er zijn behalve een aantal excursies ook weer een aantal determinatie-avonden gepland. Maar we houden een slag om de arm i.v.m. de coronacrisis. Je weet nooit of die weer op duikt. Bel bij twijfel met coördinator Ed Grotenhuis 0543-520714 of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Ook dit jaar kunnen we bij Fred Bos terecht bij hem in de werkstee. Hier houdt ook de mossenwerkgroep haar bijeenkomsten. Hij ligt naast het huis van Fred aan de Bocholtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.

Hoe komen leden van buiten Winterswijk daar? Komende van Groenlo bij de 1e rotonde rechtdoor, bij de 2e rotonde rechtsaf, na de spoorlijn bij de 3e rotonde linksaf. Bij de volgende rotonde rechtsaf. Het is aan de eerste straat links. Komende van Aalten bij de 1e rotonde rechtdoor, bij de 2e rotonde rechtsaf en bij de volgende rotonde rechtsaf. De eerste straat links is de Bocholtsestraat.

Mijn voorstel is om weer hetzelfde te doen als afgelopen jaren: We verzamelen allemaal weer wat materiaal (liefst onbekende soorten) en dat proberen we dan

op de avond te determineren. Graag zelf boeken en gidsen meenemen. Als iemand een laptop wil meenemen, kunnen we ook met de schijf van Gerrit aan de gang. Afgelopen jaar hebben we veel kunnen opzoeken. Hopelijk dit jaar hetzelfde. Heb je ideeën voor interessante gebiedjes; laat het weten. Veranderen kan altijd.

Maar nu de data: Ik heb geprobeerd op verschillende dagen een schema te maken, zodat het niet steeds op dezelfde avond valt dat je zang, sport, cursus o.i.d. hebt:

1. Maandag 26 september.
2. Dinsdag 11 oktober.
3. Donderdag 20 oktober.
4. Woensdag 26 oktober
5. evt. maandag 7 november.

Ik hoor wel of er nog op- of aanmerkingen zijn. Ken je mensen die het leuk vinden om mee te doen; neem ze mee! Ik vond het afgelopen jaren altijd erg gezellig om zo met elkaar eens flink te puzzelen. Tot ziens op zondag 25 of maandag 26 september!

Groeten! Ed Grotenhuis.

Voor paddenstoelen zijn dit najaar de volgende excursies gepland:

Zondag 25 september:	Landgoed Gossink in Henxel
Zaterdag 8 oktober:	Loohuisbos bij Aalten
Zondag 16 oktober	IVN-KNNV Paddenstoelenexcursie in Ratum
Zaterdag 22 oktober:	Leemputten bij Haak en Hoek
Zaterdag 5 november	Landgoed Kotmans in Miste

Activiteitenprogramma KNNV juli, augustus, september en oktober 2022

Algemene informatie activiteiten: Lees deze als u aan een ervan deelneemt.

Excursies:

Zie ook de actuele agenda's op: www.ivn.nl/oost-achterhoek, www.knnv.nl/oost-achterhoek, www.ivn.nl/afdeling/noord-middden-achterhoek

Bij elke excursie zullen we niet meer herhalen wat er meegenomen moet worden. Het spreekt vanzelf dat passend schoeisel altijd verstandig is. Afhankelijk van het weer of terrein zijn vaak laarzen en soms regenkleding eveneens handig. Veldgids, kijker, loep e.d. zijn altijd nuttig. Als een excursie langer dan een dagdeel duurt is een lunchpakket uiteraard zinvol.

NB: Let u a.u.b. goed op teken. Ook in het voor- en najaar zijn deze zeer actief. Bedek uw lichaam zo veel mogelijk met kleding. Stop ook bijv. uw broek in uw sokken en controleer uzelf voor alle zekerheid na een excursie. Deelnemers doen mee op eigen risico.

Waar de excursies starten, is bij de data vermeld, We proberen een beetje te spreiden over de Oost-Achterhoek net zoals het uitkomt. Echter vaak starten we op zaterdagmiddagen van de parkeerplaats bij theater De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk. Als we carpoolen bij excursies, worden de kosten gedeeld. NB i.v.m. *Corona zullen we meestal* ***niet of beperkt*** *carpoolen*;

De activiteiten voldoen aan de doelstellingen van onze vereniging: Natuurstudie, Natuurbeleving en Natuurbescherming. Hierbij hoort ook bevordering van duurzaamheid en natuur- en milieueducatie.

Lezingen Thema-avonden: onder voorbehoud coronaregels, check website IVN of KNNV: www.ivn.nl/oost-achterhoek, www.knnv.nl/oost-achterhoek.
Lezingen worden o.a. in Lichtenvoorde, Neede of Winterswijk gehouden (resp. Den Diek, Kronekamp of Zonnebrinkkerk).
De kosten voor de lezingen bedragen voor KNNV- of IVN-leden € 3,-, voor niet-leden € 5,-.

Wanneer	**Zondag 3 Juli 2022**
Wat	Plantenwerkgroep: Natuurontwikkeling heischrale graslanden, kleine zeggenmoeras.
Plaats	Aaltense Goor; Varsseveld
Vertrek	13.30 uur: Verzamelplaats; P Radstake, N18 Varsseveld.
Terug	Ca 16.30 uur
Leiding/opgave	Alléén leden IVN/KNNV; Opgave uiterlijk 2 dgn. van tevoren bij T.Croese per app of sms naar tel. 06-14063024. max 10p.
Bijzonderheden	Leden van de Plantenwerkgroep, zie ook de app!

Wanneer	**Zondag 10 Juli 2022**
Wat	KNNV Speuren naar de Bronlibel en andere libellen bij de beek.
Plaats	N.t.b.
Vertrek	13.30 uur van de Storm; Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk.
Terug	Ca 17.00 uur
Leiding/opgave	Rob Lanjouw (0543-522891)
Bijzonderheden	Zie nadere info t.z.t. via de website. P.S. Verrekijker, fototoestel en mogelijk een libellenboekje meenemen.

Wanneer	**Zondag 17 Juli 2022**
Wat	IVN/KNNV-wandeling: Vlinders
Plaats	Zieuwent
Vertrek	14.00 uur: De Kunnerij, Zieuwent bij de brug over de Baakse beek
Terug	Ca 16.30 uur
Leiding/opgave	T.z.t. info via de website WWW.ivn.nl/oost-achterhoek
Bijzonderheden	Zie t.z.t. de berichten in de pers of bel naar André Hendriks (0544-352043)

Wanneer	**Zondag 31 Juli 2022**
Wat	Plantenwerkgroep: Pioniersvegetatie
Plaats	Needse Achterveld
Vertrek	13.30 uur: Verzamelplaats: Fondsche brug Lochuizen vanaf N824 Oude Deldenseweg nabij splitsing met Achterveldweg
Terug	Ca 16.30 uur
Leiding (en opgave)	Alléén leden IVN/KNNV; Opgave uiterlijk 2 dgn. van tevoren bij T.Croese per app of sms naar tel. 06-14063024. max 10p.
Bijzonderheden	leden van de Plantenwerkgroep, zie ook de app!

Wanneer	**Zaterdag 20 Augustus 2022**
Wat	KNNV excursie: Geologische fietsexcursie
Plaats	Omgeving Winterswijk
Vertrek	13.30 uur vanaf P De Storm; Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk.
Terug	Ca. 17.00 uur
Leiding/opgave	Ed Grotenhuis, opgeven minimaal 2 dagen van te voren via edgrotenhuis@planet.nl of 0543-520714.
Bijzonderheden	Ter gelegenheid van het 80-jarig bestaan van onze KNNV-afdeling is via de VVV de IJstijdroute uitgegeven; een fietsroute over geologie en landschap. De naam zegt het al: de nadruk ligt hierbij op de overblijfselen uit de IJstijd. Gezien de belangstelling wordt deze excursie dit jaar herhaald, maar dan andersom. I.p.v. naar het oosten, gaan we nu eerst naar het westen, naar Miste.

Wanneer	**Zondag 21 Augustus 2022**
Wat	Plantenwerkgroep: Heischraal grasland en ven-vegetatie
Plaats	Halle
Vertrek	13.30 Heidehoekse vloed. Verzamelplaats Boldijk 6, Halle
Terug	Ca 17.30 uur
Leiding (en opgave)	Allèèn leden IVN/KNNV; Opgave uiterlijk 2 dgn. van tevoren bij T.Croese per app of sms naar tel. 06-14063024. max 10p.
Bijzonderheden	leden van de Plantenwerkgroep, zie ook de app!

Wanneer	**Zaterdag 3 september 2022**
Wat	Natuurwerkdag
Plaats	De steenoven Woold bij de Winkelstegge en eventueel de brandkolk aan de Droppersweg
Vertrek	9.00 uur Vertrekplaats: P De Storm Winterswijk
Terug	Ca 15.30 uur
Leiding (en opgave)	Hermien Toebes-Lammers, Liefst per email: h.toebes@solcon.nl (Tel. 06-3070-9561).
Bijzonderheden	S.v.p. een paar dagen van tevoren bij Hermien aanmelden i.v.m. de soep e.d.

Wanneer	**Zondag 18 sept 2022**
Wat	IVN/KNNV-wandeling: Op zoek naar de klokjesgentiaan
Plaats	Neede
Vertrek	14.00 uur: Visschemorsdijk, Neede, parkeerplaats na de brug over de Buurserbeek
Terug	Ca 16.30 uur
Leiding/opgave	info via de website WWW.ivn.nl/oost-achterhoek
Bijzonderheden	Zie t.z.t. de berichten in de pers of bel naar André Hendriks (0544-352043)

Wanneer	**Zondag 25 September 2022**
Wat	Paddenstoelen excursie
Plaats	Landgoed Gossink in Henxel
Vertrek	14.00 uur; P De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk
Terug	ca 17.00 uur
Leiding/opgave	Ed Grotenhuis, (0543-520714) edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden	Gossink is een landgoed met veel variatie. We hopen veel leuke soorten aan te treffen.

Wanneer	**Zondag 25 September 2022**
Wat	Plantenwerkgroep: Inventariseren en determineren
Plaats	Kotten
Vertrek	13.30 uur Borkense Baan en Nonnenven Verzamelplaats Blankersweg in de bocht bij houten hek van Geldersch Landschap te Kotten
Terug	16.30 u
Leiding (en opgave)	Alléén leden IVN/KNNV; Opgave uiterlijk 2 dgn. van tevoren bij T.Croese per app of sms naar tel. 06-14063024. max 10p.
Bijzonderheden	Leden van de Plantenwerkgroep, zie ook de app!

Wanneer	**Maandag 26 September 2022**
Wat	Determinatieavond paddestoelenwerkgroep
Plaats	De Werkstee van Fred Bos: Bocholtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.
Begin	20.00 uur
Einde	Ca. 22.00 u
Leiding (en opgave)	Ed Grotenhuis, max 6 p. opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden	Meenemen indien in bezit: Paddenstoelengidsen en zelf verzamelde onbekende paddenstoelen. Soorten waar we zaterdag niet uit kwamen, kunnen opnieuw bekeken worden.

Wanneer	**Zaterdag 1 Oktober 2022**
Wat	Natuurwerkdag
Plaats	De steengroeve Staatsbosbeheer
Vertrek	9.00 uur: van P De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk
Terug	Ca 15.30 uur.
Leiding (en opgave)	Hermien Toebes-Lammers, Liefst per email: h.toebes@solcon.nl (Tel. 06-3070-9561).
Bijzonderheden	S.v.p. een paar dagen van tevoren bij Hermien aanmelden i.v.m. de soep e.d.

Wanneer	**Zaterdag 8 Oktober 2022**
Wat	Paddenstoelen-excursie
Plaats	Loohuisbos bij Aalten
Vertrek	14.00 uur; P De Storm (per auto), Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk of 14.15 van P Haartseweg Aalten nabij spoorwegovergang
Terug	ca 17.00
Leiding (en opgave)	Ed Grotenhuis, opgeven: max 10 p. minimaal 2 dagen van te voren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden	Vorig jaar hadden we een leuke excursie met bijzondere vondsten o.a. het kogelwerpertje en het wimpersporig vlieskelkje.

Wanneer	**Dinsdag 11 Oktober 2022**
Wat	Determinatieavond paddenstoelenwerkgroep
Plaats	De Werkstee van Fred Bos: Bocholtsestraat 49, 7102 BT in Winterswijk.
Begin	20.00 uur
Einde	Ca 22.00 uur
	Ed Grotenhuis, max 6 p. opgeven minimaal 2 dagen van tevoren via Ed Grotenhuis (0543-520714) of mail naar edgrotenhuis@planet.nl
Bijzonderheden	Meenemen indien in bezit: Paddenstoelengidsen en zelf verzamelde onbekende paddenstoelen. Soorten waar we zaterdag niet uit kwamen, kunnen opnieuw bekeken worden

Wanneer	**Woensdag 12 Oktober 2022**
Wat	Thema-avond: Nieuwe natuur op de Vennebulten en in het Aaltense Goor Spreker: Pim Leemreise
Begin, Plaats	20.00 uur: ’t Romienendal, Aladnaweg 3, 7122 RN Aalten
Einde	Ca. 22.00 uur
Info (en opgave)	Opgave en nadere info t.z.t. via de website IVN: www.ivn.nl/oost-achterhoek; Zolang de Covid-19 maatregelen gelden is aanmelding verplicht.
Bijzonderheden	Entreegeld: €5, voor IVN/KNNV-leden €3,

Wanneer	**Zaterdag 15 Oktober 2022**
Wat	Natuurwerkdag
Plaats	Besselinkschans
Vertrek	9.00 uur: Per auto van P De Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk
Terug	15.30 uur
Leiding (en opgave)	Hermien Toebes-Lammers, Liefst per email: h.toebes@solcon.nl (tel. 06-3070-9561).
Bijzonderheden	Het orchideeënterreintje langs de spoorbaan in Lievelde wordt weer gemaaid. S.v.p. een paar dagen van tevoren bij Hermien aanmelden i.v.m. de soep e.d.

Buitengebeuren KNNV, IVN e.a. in de Oost Achterhoek

Een overzicht van de excursies van KNNV / IVN en anderen in Oost Achterhoek.
Voor de excursies van de Stichting Marke Vragenderveen, Natuurmonumenten en Gelders Landschap moet worden betaald. Voor de andere excursies is een vrijwillige bijdrage welkom.

Excursieprogramma KNNV/IVN e.a. juli, augustus, september, oktober 2022

Juli	3	zondag	KNNV-IVN	Plantenwerkgroep: Natuurontwikkeling heischrale graslanden, kleine zeggenmoeras.
	10	zondag	KNNV	Speuren naar de Bronlibel en andere libellen bij de beek.
	17	zondag	IVN/KNNV	Wandeling: Vlinders
	31	zondag	KNNV-IVN	Plantenwerkgroep: Pioniersvegetatie
Aug	20	zaterdag	KNNV	Geologische fietsexcursie
	21	zondag	KNNV-IVN	Plantenwerkgroep: Heischraal grasland en ven-vegetatie
Sept	3	zaterdag	KNNV	Natuurwerkdag steenoven Woold en evt. brandkolk Droppersweg
	18	zondag	IVN/KNNV	Wandeling: Op zoek naar de klokjesgentiaan
	25	zondag	KNNV	Paddenstoelen-excursie
	25	zondag	KNNV-IVN	Plantenwerkgroep: Inventariseren en determineren
	26	maandag	KNNV	Determinatieavond paddenstoelenwerkgroep
Okt	1	zaterdag	KNNV	Natuurwerkdag
	8	zaterdag	KNNV	Paddenstoelen-excursie
	11	dinsdag	KNNV	Determinatieavond paddenstoelenwerkgroep
	12	woensdag	IVN-KNNV	Thema avond: Nieuwe natuur op de Vennebulten en in het Aaltense Goor
	15	zaterdag	KNNV	Natuurwerkdag

Inlichtingen:	**KNNV afdeling Oost-Achterhoek**	**Nadere gegevens zie programma elders in de Gagea.**
	IVN- wandelingen	**André Hendriks, 0544-352043 of www.ivn.nl/oost-achterhoek. Aanvang IVN-wandelingen: 14:00 uur.**
	SMVV (Stichting Marke Vragender Veen)	**Opgave VVV Lichtenvoorde of via excursie@vragenderveen.nl De excursies starten bij de kerk in Vragender, parkeerplaats tegenover de kerk. Website: www.vragenderveen.nl**
	Floron	**Info: Louis-Jan van den Berg, tel 0544-372594. Alleen op de excursiedag 06-11140923.**
	Natuurmonumenten	**Kijk voor informatie op de website: www.natuurmonumenten.nl/ activiteiten**
	Geldersch Landschap	**Informatie via de website www.glk.nl Kijk daar bij "Evenementen".**

www.boekhandelkramer.nl

vandaag besteld

morgen gratis in huis!

Ondergetekende,

Naam: ……. Voorletters: ……..
(O man / O vrouw) *

Adres:…….

Postcode: ……. Woonplaats: …….

Telefoon: ……. Giro / Bank nr.: …….

E-mail adres: …….. Geboortedatum: …….

Geeft zich op als:
O Lid (€ 31,00/ jaar)
O Huisgenootlid (€ 10,00/ jaar)
O Donateur (minimaal € 26,00/ jaar) *

Heeft kennis van/ belangstelling voor

…….....
Hierbij machtig ik de penningmeester van de KNNV Oost-Achterhoek om

mijn contributie/donatie van mijn bankrekening …….
af te schrijven

Aanmelding d.d.: ……..

Handtekening: …….